## הִלְכוֹת תְּפִלָּה סִימָן קיד קטו קטז

בְּיוֹם רִאשׁוֹן שֶׁל פֶּסַח אוֹמֵר (לט) בָּרְכַת אַתָּה גִּבּוֹר (מ) עַד מוֹרִיד הַטָּל (מא) תְּשָׁעִים פְּעָמִים כְּנֶגֶד (יד) [יד] שִׁלְשִׁים יוֹם שֶׁאוֹמֵר אוֹתוֹ שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּכָל יוֹם, מִשָּׁם וְאֵילָךְ אִם אֵינוֹ זוֹכֵר אִם הִזְכִּיר גָּשֶׁם (מב) הֲרֵי הוּא בְּחֶזְקַת שֶׁלֹּא הִזְכִּיר (טו) [טו] גָּשֶׁם וְאֵינוֹ צָרִיךְ לַחֲזֹר. הַגָּה: וְכֵן לְדִידָן, אִם אָמַר (מג) עַד מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּלֹא מַשִּׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם שֶׁמַּזְכִּירִין בִּימוֹת הַגְּשָׁמִים, וְכֵן אִם אָמַר בִּשְׁמִינִי עֲצֶרֶת תְּשָׁעִים פְּעָמִים אַתָּה גִּבּוֹר (מד) עַד מוֹרִיד הַגֶּשֶׁם, אִם נִסְתַּפֵּק אַחַר כָּךְ אִם הִזְכִּיר אוֹ לֹא, חֲזָקָה שֶׁהִזְכִּירוֹ (דברי עצמו):

## קטו טַעַם בִּרְכַת אַתָּה חוֹנֵן. וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

**א** א[מִפְּנֵי שֶׁמּוֹתַר הָאָדָם מִן הַבְּהֵמָה הִיא הַבִּינָה וְהַשֵּׂכֶל, קָבְעוּ בִּרְכַת אַתָּה חוֹנֵן (א) רֹאשׁ לְאֶמְצָעִיּוֹת, ב]שֶׁאִם אֵין (ט) [א] בִּינָה אֵין תְּפִלָּה:

א מְגִלָּה דַּף י"ז (ע"ב). ב יְרוּשַׁלְמִי (ברכות פ"ד ה"ד).

## קטז פְּרוּשׁ בִּרְכַת רְפָאֵנוּ. וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

**א** (א) רְפָאֵנוּ ה' (ט) [א] וְנֵרָפֵא, אַף עַל גַּב א]דְּהַכָּתוּב לְיָחִיד (ב) אֵין מְכַנִּין אוֹתוֹ לְרַבִּים, הֲנֵי מִלֵּי בִּזְמַן שֶׁמִּתְכַּוְּנִין

א תוֹסֶפְתָּא (מגילה פ"ג הכ"א), הֲבִיאוֹ הָרִי"ף (שם טז:) וְרא"ש (שם פ"ג סי' כד).

### בֵּאֵר הֵיטֵב

לְהִסְתַּפֵּק נְמִי בִּימוֹת הַגְּשָׁמִים: **מ** (יד) **שְׁלֹשִׁים יוֹם.** וְהָא דִּכְשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב אוֹמְרִים אוֹתוֹ אַרְבָּעָה פְּעָמִים בְּכָל יוֹם וְאֵיכָא יוֹתֵר מִתְּשָׁעִים פְּעָמִים בִּשְׁלֹשִׁים יוֹם, יֵשׁ לוֹמַר דְּהָרֵי בְּשִׁאֲלָה גַּם כֵּן הַדִּין כֵּן וּבִשְׁאֲלָה אֵיכָא פָּחוֹת מִתְּשָׁעִים פְּעָמִים דְּהָרֵי בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב אֵין שְׁאֲלָה, לָכֵן נָקְטִינַן מִלְּתָא תְּשָׁעִים פְּעָמִים. דַּרְכֵי מֹשֶׁה (אות ב), וְכֵן כָּתַב רַמ"א בְּתִשְׁוּבָתוֹ סִימָן פ"ג עַיֵּן שָׁם. וּמְגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יב) כָּתַב דְּלֹא מָצִינוּ דְּקָאֵי נְמִי אִשְׁאֲלָה עַיֵּן שָׁם, גַּם בְּשִׁירֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה"ט סק"ב) נִסְתַּפֵּק אִם מֻהֲנֵי גַּם כֵּן בְּשִׁאֲלָה אוֹ לֹא, עַיֵּן שָׁם. וּבְעוֹלַת תָּמִיד (ס"ק יב) כָּתַב בְּפִשִׁיטוּת דְּמֻהֲנֵי נְמִי בְּשִׁאֲלָה, עַיֵּן שָׁם. אִם שָׁגַג אוֹ פָּשַׁע בְּאֵיזֶה יוֹם אוֹ יוֹמַיִם בְּאִלּוּ שְׁלֹשִׁים יוֹם וְלֹא הִתְפַּלֵּל כְּלָל, לֹא הוֹרַע יְחָזְקֵאל. טַ"ז (ס"ק יג), עַיֵּן שָׁם: (טו) **גָּשֶׁם.** רְאִיתִי הוּא מִשּׁוּר הַמּוּעָד דְּאָמְרִינַן (ב"ק כד.) רַחֵק גְּנֵיחוּתֵיהּ חֵיכ קָרֵב נְגִיחוּתֵיהּ לֹא כָּל שֶׁכֵּן, וְהָכִי נְמִי כְּאן. וְטַ"ז (ס"ק יג) וּשְׁלַ"ה (מסכת תמיד נר מצוה אות סט) וּבְתִשְׁוּבַת גִּנַּת וְרָדִים כְּלָל א' סִימָן (ק"א) [כ"א] דָּחוּ דְּבָרָיו, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן דְּבַר שְׁמוּאֵל סִימָן רכ"ה וּבַהֲלָכוֹת קְטַנּוֹת חֵלֶק א' סִימָן (רמ"ג) [רס"ג], וּמְגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יג) וּבַ"ח (ס"ק כ) מְתָרְצִים, עַיֵּן שָׁם: (טז) **חַיִּים.** וְעַד בְּכָלָל, וְאִם כֵּן נִתְרַגֵּל לְשׁוֹנוֹ לוֹמַר רַב לְהוֹשִׁיעַ מְכַלְכֵּל חַיִּים:

**א** (ט) **בִּינָה.** וְכֵן מְבַדִּילִין בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת וְיוֹם טוֹב, לְפִי שֶׁהוּא חָכְמָה שֶׁאָדָם מְבַדִּיל בֵּין דָּבָר לְדָבָר וְלָכֵן קָבְעוּהוּ בִּבְרָכַת הַחָכְמָה, וְרָמַז לְדָבָר בִּינ"ה רָאשֵׁי תֵּבוֹת בְּשָׁמִים יַיִן נֵר הַבְדָּלָה. עֶטֶרֶת זְקֵנִים:

**א** (ט) **וְנֵרָפֵא.** וְלֹא יֹאמַר ה' אֱלֹהֵינוּ וְנֵרָפֵא. גַּם לֹא יֹאמַר רָאֹה נָא בְּעָנְיֵנוּ רַק רְאֵה בְּעָנְיֵנוּ. רַשַּׁ"ל (בתשובה סי' סד) וּכְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (סי' קטו הגה"ט) וּפְרִי חָדָשׁ (סי' קטו), אֲבָל הַמַּגֵּן

## מִשְׁנָה בְּרוּרָה

מִיָּד אַחַר הַתְּפִלָּה יֵשׁ לַחֲזֹר [מוֹר וּקְצִיעָה וּמָגֵן גִּבּוֹרִים (אלף המגן ס"ק יב)]: **מ** (לט) **בְּרָכַת אַתָּה גִּבּוֹר.** וּבְסֵפֶר שֻׁלְחַן שְׁלֹמֹה (ס"ד) כָּתַב א]דְּיַתְחִיל מִן מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה וְלֹא מִן אַתָּה גִּבּוֹר, שֶׁלֹּא יֹאמַר ה' לְבַטָּלָה, וְאִם יָבֹא לְשַׁנּוֹת הַזְּכָרַת הַשֵּׁם, נַחַשׁ שָׁיָבוֹא לְשַׁנּוֹת אַחַר כָּךְ מִפְּנֵי הַהָרְגֵּל גַּם בַּתְּפִלָּה: (מ) **עַד מוֹרִיד הַטָּל.** וְעַד בְּכָלָל. וְהֵינוּ לִבְנֵי סְפָרַד שֶׁנּוֹהֲגִין לְהַזְכִּיר טַל בִּימוֹת הַחַמָּה, וּלְדִידָן עַד מְכַלְכֵּל חַיִּים וְעַד בְּכָלָל, וּכְדִלְקַמָּן בַּהַגָּ"ה. וְטַעַם כָּל זֶה, דְּבָזֶה כִּבֵּר הֵרְגִּיל לְשׁוֹנוֹ לוֹמַר כַּהֲלָכָה, עַל כֵּן הוּא הַדִּין לְעִנְיַן שְׁאֵלָה, אִם אָמַר תְּשָׁעִים פְּעָמִים בִּרְכַּת הַשָּׁנִים עַד אַחַר תֵּבַת וְתֵן טַל וּמָטָר בִּימוֹת הַחַמָּה, אוֹ עַד אַחַר תֵּבַת וְתֵן טַל וּמָטָר בִּימוֹת הַגְּשָׁמִים, דַּי. וְלֹא יַתְחִיל מִתְּחִלַּת בָּרֵךְ עָלֵינוּ רַק מִוְּאֶת כָּל מִינֵי תְּבוּאָתָהּ וְכוּ': (מא) **תִּשְׁעִים פְּעָמִים.** וּבִתְשׁוּבַת חֵתָם סוֹפֵר חֵלֶק אֹרַח חַיִּים סִימָן כ' מוֹרֶה וּבָא לְכַתְּחִלָּה לְאָמְרוֹ מֵאָה פְּעָמִים וְאֶחָד, אָמְנָם בְּדִיעֲבַד מִי שֶׁאָמַר רַק תִּשְׁעִים פְּעָמִים אֵין בְּיָדֵינוּ לִפְסֹק שֶׁיַּחֲזֹר וְיִתְפַּלֵּל נֶגֶד פְּסַק הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ: (מב) **הֲרֵי הוּא וְכוּ'.** דְּאִם הֵרְגִּיל בִּלְשׁוֹנוֹ כְּשֶׁאוֹמֵר בְּמִבָּזְרִין קַל וְחֹמֶר בִּרְצוּפִין. וְכָתַב בְּשֵׂעָרֵי תְּשׁוּבָה (ס"ק יד) שֶׁאִם הֵרְגִּיל עַצְמוֹ אַרְבָּעִים וְחָמֵשׁ פְּעָמִים שֶׁהֵם כְּנֶגֶד חֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם, מִשֶּׁעָבְרוּ אַחַר כָּךְ חֲמִשָּׁה עָשָׂר יָמִים חָזָקָה שֶׁאָמַר כַּהֹגֶן: **[ט] גָּשֶׁם.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בְּשֵׂעָרֵי תְּשׁוּבָה (אות ב), וְכֵן כָּתַב רַמ"א בְּתִשְׁוּבָתוֹ סִימָן פ"ג עַיֵּן שָׁם. וּמְגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יב) כָּתַב דְּלֹא מָצִינוּ דְּקָאֵי נְמִי בִּשְׁאֵלָה, עַיֵּן שָׁם. וּבְעוֹלַת תָּמִיד (ס"ק יב) כָּתַב בְּפִשִׁיטוּת דְּמֻהֲנֵי נְמִי בִּשְׁאֵלָה, עַיֵּן שָׁם. אִם שָׁגַג אוֹ פָּשַׁע בְּאֵיזֶה יוֹם אוֹ יוֹמַיִם בְּאִלּוּ שְׁלֹשִׁים יוֹם וְלֹא הִתְפַּלֵּל כְּלָל, לֹא הוֹרַע יְחָזְקֵאל. טַ"ז (ס"ק יג), עַיֵּן שָׁם: (טו) **גָּשֶׁם.** רְאִיתִי הוּא מִשּׁוּר הַמּוּעָד דְּאָמְרִינַן (ב"ק כד.) רַחֵק גְּנֵיחוּתֵיהּ חֵיכ קָרֵב נְגִיחוּתֵיהּ לֹא כָּל שֶׁכֵּן, וְהָכִי נְמִי כְּאן. וְטַ"ז (ס"ק יג) וּשְׁלַ"ה (מסכת תמיד נר מצוה אות סט) וּבְתִשְׁוּבַת גִּנַּת וְרָדִים כְּלָל א' סִימָן (ק"א) [כ"א] דָּחוּ דְּבָרָיו, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן דְּבַר שְׁמוּאֵל סִימָן רכ"ה וּבַהֲלָכוֹת קְטַנּוֹת חֵלֶק א' סִימָן (רמ"ג) [רס"ג], וּמְגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יג) וּבַ"ח (ס"ק כ) מְתָרְצִים, עַיֵּן שָׁם: (טז) **חַיִּים.** וְעַד בְּכָלָל, וְאִם כֵּן נִתְרַגֵּל לְשׁוֹנוֹ לוֹמַר רַב לְהוֹשִׁיעַ מְכַלְכֵּל חַיִּים:

**א** (ט) **בִּינָה.** וְכֵן מְבַדִּילִין בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת וְיוֹם טוֹב, לְפִי שֶׁהוּא חָכְמָה שֶׁאָדָם מְבַדִּיל בֵּין דָּבָר לְדָבָר וְלָכֵן קָבְעוּהוּ בִּבְרָכַת הַחָכְמָה, וְרָמַז לְדָבָר בִּינ"ה רָאשֵׁי תֵּבוֹת בְּשָׁמִים יַיִן נֵר הַבְדָּלָה. עֶטֶרֶת זְקֵנִים:

**א** (ט) **וְנֵרָפֵא.** וְלֹא יֹאמַר ה' אֱלֹהֵינוּ וְנֵרָפֵא. גַּם לֹא יֹאמַר רָאֹה נָא בְּעָנְיֵנוּ רַק רְאֵה בְּעָנְיֵנוּ. רַשַּׁ"ל (בתשובה סי' סד) וּכְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (סי' קטו הגה"ט) וּפְרִי חָדָשׁ (סי' קטו), אֲבָל הַמַּגֵּן

### שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

הַשָּׁלוֹם עַל עֲוֹן מְזִיד שְׁאֵין מוֹעִיל קְרִיָּן, עַיֵּן שָׁם, וְלָכֵן זֶה שֶׁהַזִּיד יֹאמַר עַל דַּעַת כֵּן הוּא זֹו שְׁיַכַּפֵּר עֲוֹנוֹ, עַיֵּן שָׁם: **מ** (יד) **שְׁלֹשִׁים יוֹם.** וְכָתַב בְּשֻׁלְחָן שְׁלֹמֹה (משפטי ברכות התפילה ברכה ב אות ו) שֶׁאִם הִרְגִּיל עַצְמוֹ אַרְבָּעִים וַחֲמִשָּׁה פְּעָמִים שֶׁהֵם כְּנֶגֶד חֲמִשָּׁה עָשָׂר יָמִים, מִשֶּׁעָבְרוּ אַחַר כָּךְ חֲמִשָּׁה עָשָׂר יָמִים חָזָקָה שֶׁאָמַר כַּהֹגֶן: **[ט] גָּשֶׁם.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בְּשֵׂעָרֵי תְּשׁוּבָה (אות ב), וְכֵן כָּתַב רַמ"א בְּתִשְׁוּבָתוֹ סִימָן פ"ג עַיֵּן שָׁם. וּמְגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יב) כָּתַב דְּלֹא מָצִינוּ דְּקָאֵי נְמִי בִּשְׁאֵלָה, עַיֵּן שָׁם. וּבְעוֹלַת תָּמִיד (ס"ק יב) כָּתַב בְּפִשִׁיטוּת דְּמֻהֲנֵי נְמִי בִּשְׁאֵלָה, עַיֵּן שָׁם. אִם שָׁגַג אוֹ פָּשַׁע בְּאֵיזֶה יוֹם אוֹ יוֹמַיִם בְּאִלּוּ שְׁלֹשִׁים יוֹם וְלֹא הִתְפַּלֵּל כְּלָל, לֹא הוֹרַע יְחָזְקֵאל. טַ"ז (ס"ק יג), עַיֵּן שָׁם: (טו) **גָּשֶׁם.** רְאִיתִי הוּא מִשּׁוּר הַמּוּעָד דְּאָמְרִינַן (ב"ק כד.) רַחֵק גְּנֵיחוּתֵיהּ חֵיכ קָרֵב נְגִיחוּתֵיהּ לֹא כָּל שֶׁכֵּן, וְהָכִי נְמִי כְּאן. וְטַ"ז (ס"ק יג) וּשְׁלַ"ה (מסכת תמיד נר מצוה אות סט) וּבְתִשְׁוּבַת גִּנַּת וְרָדִים כְּלָל א' סִימָן (ק"א) [כ"א] דָּחוּ דְּבָרָיו, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן דְּבַר שְׁמוּאֵל סִימָן רכ"ה וּבַהֲלָכוֹת קְטַנּוֹת חֵלֶק א' סִימָן (רמ"ג) [רס"ג], וּמְגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יג) וּבַ"ח (ס"ק כ) מְתָרְצִים, עַיֵּן שָׁם: (טו) **חַיִּים.** וְעַד בְּכָלָל, וְאִם כֵּן נִתְרַגֵּל לְשׁוֹנוֹ לוֹמַר רַב לְהוֹשִׁיעַ מְכַלְכֵּל חַיִּים:

**א** (ט) **בִּינָה.** וְכֵן מְבַדִּילִין בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת וְיוֹם טוֹב, לְפִי שֶׁהוּא חָכְמָה שֶׁאָדָם מְבַדִּיל בֵּין דָּבָר לְדָבָר וְלָכֵן קָבְעוּהוּ בִּבְרָכַת הַחָכְמָה, וְרָמַז לְדָבָר בִּינ"ה רָאשֵׁי תֵּבוֹת בְּשָׁמִים יַיִן נֵר הַבְדָּלָה. עֶטֶרֶת זְקֵנִים:

**א** (ט) **וְנֵרָפֵא.** וְלֹא יֹאמַר ה' אֱלֹהֵינוּ וְנֵרָפֵא. גַּם לֹא יֹאמַר רָאֹה נָא בְּעָנְיֵנוּ רַק רְאֵה בְּעָנְיֵנוּ. רַשַּׁ"ל (בתשובה סי' סד) וּכְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (סי' קטו הגה"ט) וּפְרִי חָדָשׁ (סי' קטו), אֲבָל הַמַּגֵּן

עֵקֶר הַשְּׁאֵלָה שֶׁצָּרִיךְ הָאָדָם לִשְׁאֹל מֵאֵת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שֶׁיִּתֵּן לוֹ שֶׂכֶל וְדַעַת יָשָׁר לְמֹאס בָּרַע וְלִבְחֹר בְּטוֹב. וְהַשִּׁיבֵנוּ' לְאָחֳרַי הַדַּעַת, כִּי מִתּוֹךְ הַדַּעַת נוֹתֵן לִבּוֹ עַל חֶטְאוֹ, וְכֵנָּת הַבְּרָכָה הַזֹּאת לְבַקֵּשׁ מֵאֵת ה' יִתְבָּרַךְ שֶׁיַּכְנִיעַ וְיַשְׁפִּיל גַּאוּת יִצְרוֹ. סְלַח לָנוּ', אַחַר תְּשׁוּבָה צָרִיךְ שֶׁיַּעֲלֶה עַל לִבּוֹ הַחֲטָאִים אוֹ הַפְּשָׁעִים בְּעַצְמָם. רְפָאֵנוּ', רְפוּאָה אַחַר הַגְּאֻלָּה, שֶׁכָּל זְמַן שֶׁאָדָם בְּצַעַר אֵינוֹ עוֹמֵד מֵעַל חֶלְיוֹ, וְעִקַּר הַכַּוָּנָה לְבַקֵּשׁ מֵאֵת אֲלֹקֵינוּ שֶׁיְּרַפֵּא אוֹתָנוּ כְּדֵי שֶׁנִּהְיֶה בְּרִיאִים וְחֲזָקִים לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה כָּרָאוּי וְלִשְׁמֹר כָּל הַמִּצְוֹת. בָּרֵךְ פָּרְנָסָה אַחַר רְפוּאָה, שֶׁכְּשֶׁהָאָדָם חוֹלֶה אָז אֵינוֹ מְבַקֵּשׁ עַל הַמָּזוֹן, אֶבֶל אַחַר שֶׁנִּתְרַפֵּא מְבַקֵּשׁ אַחַר פַּרְנָסָתוֹ לַחֲזֹר וּלְהַבְרִיא גּוּפוֹ וְנַפְשׁוֹ, וְצָרִיךְ לְכַוֵּן שֶׁיְּזַמִּין לָנוּ ה' יִתְבָּרַךְ פַּרְנָסָתֵנוּ בְּנַחַת וְלֹא בְּצַעַר בְּהֶתֵּר וְלֹא בְּאִסּוּר. וְהָא דְּמַבְדִּילִין בִּבְרָכָה זוֹ, לְפִי שֶׁהוּא חָכְמָה שֶׁהָאָדָם מַבְדִּיל בֵּין דָּבָר לְדָבָר, לָכֵן קָבְעוּהוּ בִּבְרָכַת הַחָכְמָה, וְרָמַז לַדָּבָר בִּינ"ה רָאשֵׁי תֵּבוֹת בְּשָׂמִים יַיִן נֵר הַבְדָּלָה. כָּתוּב בְּטוּר, מַה שֶּׁתִּקְּנוּ לוֹמַר 'אָבִינוּ' בִּבְרָכַת הַשִּׁבֵּינוּ וּבִסְלַח לָנוּ מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּשְׁאָר בְּרָכוֹת, הֵינוּ טַעֲמָא, שֶׁאָנוּ מַזְכִּירִין לְפָנָיו שֶׁהָאָב חַיָּב לְלַמֵּד עִם בָּנָיו, וּבִסְלַח לָנוּ מְשׁוּם דִּכְתִיב (ישעיה נה ז) 'וְיָשָׁב אֶל ה' וִירַחֲמֵהוּ', עַל כֵּן אָנוּ מַזְכִּירִין רַחֲמֵי הָאָב עַל הַבֵּן. עַיֵּן בְּאֵלֶּיָה רַבָּה (סק"א) שֶׁמַּבִיא דְּעוֹת דְּיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁצָּרִיךְ לוֹמַר חָנֵּנוּ מֵאִתְּךָ וְכוּ' וְלֹא וְחָנֵּנוּ, מִפְּנֵי שֶׁהוּא הַתְחָלָה בְּבַקָּשָׁה, ב]וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁצָּרִיךְ לוֹמַר וְחָנֵּנוּ, עַיֵּן שָׁם:

**א** (א) **רְפָאֵנוּ ה'.** (ט) וְלֹא יֹאמַר רְפָאֵנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ וְנֵרָפֵא, כִּי לְשׁוֹן דִּקְרָא (ירמיה יז יד) הוּא כָּךְ, 'רְפָאֵנִי ה' וְאֵרָפֵא'. צָרִיךְ (ג) לוֹמַר חוֹלֵי בְּצִיר"י הַלָּמ"ד. (ג) יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁלֹּא יֹאמַר רְאֵה נָא בְּעָנְיֵנוּ רַק רְאֵה בְּעָנְיֵנוּ, אֲבָל הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (ריש הסימן) וְאֵלִיָּה רַבָּה (סי' קטו סק"ד) וּשְׁאָרֵי גְּדוֹלִים כָּתְבוּ שֶׁאֵין לָזוּז מִן הַמְּנְהָג שֶׁאוֹמְרִים רְאֵה נָא בְּעָנְיֵנוּ: **(ב) אֵין מְכַנִּין וְכוּ'.** וְהוּא הַדִּין (ד) שְׁאָר שִׁנּוּי, כְּגוֹן

## שַׁעַר הַצִּיּוּן

**מ (מט)** אֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק יג): **(ל)** שְׁלַ"ה (מסכת תמיד נר מצוה אות סט) וְאֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק יד): **א (ט)** אַחֲרוֹנִים: **(ג)** עֶטֶרֶת זְקֵנִים וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(נ)** רַשַּׁ"ל (בתשובה סי' סד) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(ד)** רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר בְּשֵׁם הַצַּלַ"ח (ברכות יז. ד"ה רש"י):

**לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א]** ובשו"ע הרב (סי"א) כתב: אומר ברכת אתה גבור עד מוריד הטל ועד בכלל. **ב]** ובסדור כתב לומר בכל השנה 'חננו' ובמוצ"ש 'וחננו'.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah